

Felicjan Karśnicki

Felicjan Karśnicki

1880–1957

Prezes SEP w latach 1931–1932

Felicjan Karśnicki urodził się 24 stycznia 1880 r. w Krzemieńczuku (ukr. *Кременчук*, Kremenczuk) nad Dnieprem, miście w środkowej części dzisiejszej Ukrainy, w obwodzie połtawskim, w ówczesnym Cesarstwie Rosyjskim, jako syn Józefa i Jadwigi z

Nowogrodzkich i tam w 1898 r. zdał maturę. W 1903 r. ukończył Wydział Mechaniczny Instytutu Technologicznego w Charkowie uzyskując tytuł inżyniera technologa.

Po studiach zaczął pracować na Ukrainie jako kierownik wydziału technicznego, a potem elektrotechnicznego w warsztatach kolei jekaterynieńskiej w Jekaterynosławiu. W latach 1908-1912 był zatrudniony jako inżynier projektowy i montażowy w Charkowskim Oddziale firmy Siemens Schuckert, obsługującym zakłady przemysłowe w Donieckim Zagłębiu Węglowym. W okresie 1912-1918 był współwłaścicielem przedsiębiorstwa techniczno-handlowego „Brzostowicz-Karśnicki-Zakrzewski” w Charkowie i brał czynny udział w życiu tamtejszej Polonii, m.in. jako członek Zarządu Polskiej Rzemieślniczej Kasy Pożyczkowej.

W 1918 r. wyjechał do Polski, osiedlił się w Warszawie i zaczął pracować jako wicedyrektor Urzędu Elektryfikacyjnego przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Urząd ten zajmował się sprawami uregulowania stanu prawnego przedsiębiorstw energetycznych oraz zagadnieniami rozwoju elektryfikacji niepodległej Polski. W latach 1920-1926 pracował w wytwórni radiotechnicznej Radiopol, przekształconej następnie w Polskie Towarzystwo Radiotechniczne (PTR), a następnie w Polskie Zakłady Marconi, kolejno jako: wicedyrektor, dyrektor generalny, członek zarządu i komitetu wykonawczego. PTR bardzo zasłużyło się dla rozwoju radiofonizacji kraju, nie tylko produkując sprzęt radiowy, ale uruchamiając w dniu 1 lutego 1925 r. pierwszą polską radiofoniczną stację nadawczą w Warszawie zlokalizowaną przy ul. Narbutta. W latach 1927-1929 był dyrektorem zarządzającym spółdzielni Polskie Elektrownie, działającej przy Związku Elektrowni Polskich jako oddział handlowy. Od 1930 r. do wybuchu drugiej wojny światowej był członkiem zarządu i dyrektorem firmy Kabel Polski w Bydgoszczy, a od 1933 r. dyrektorem jej warszawskiego biura. Na tym stanowisku utrzymywał kontakty z przedsiębiorstwami zajmującymi się dystrybucją, sprzedażą i eksportem krajowych kabli i przewodów.

W czasie okupacji pracował w Fabryce Aparatów Elektrycznych (FAE) Kazimierza Szpotańskiego w Warszawie jako zastępca szefa zakupów.

Po zakończeniu wojny w 1945 r. pełnił krótko funkcję sekretarza Departamentu Energetycznego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, a następnie do 1947 r. kierownika sekretariatu Politechniki Łódzkiej. Po powrocie do Warszawy pracował w ówczesnej, „pierwszej Państwowej Fabryce Aparatów Elektrycznych, przemianowanej na Zakłady Wytwórcze Aparatów Wysokiego Napięcia (dawna FAE Kazimierza Szpotańskiego). Praca ta, ze względu na zły stan zdrowia, była dla niego zbyt wyczerpująca, wobec czego przeniósł się do działu planowania Centralnego Zarządu Energetyki na stanowisko kierownika oddziału sprawozdawczości. Pogarszający się stan zdrowia i podeszły wiek zmusiły go do przejścia na emeryturę w lipcu 1950 r., w wieku 70 lat. Do marca 1955 r. zajmował się jeszcze dorywczo tłumaczeniami różnych prac i artykułów dla wielu instytucji naukowych i czasopism technicznych, głównie dla „Przeglądu Elektrotechnicznego” (znał dobrze języki obce: francuski, niemiecki i rosyjski).

Felicjan Karśnicki czynnie działał także w polskich organizacjach elektrotechnicznych. W 1918 r. wstąpił do Koła Elektrotechników przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie i został członkiem komisji, która opracowała pierwsze polskie przepisy bezpieczeństwa dla urządzeń elektrycznych o napięciu do 250 V. Zostały one uznane przez Urząd Elektryfikacyjny przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu za przepisy państwowe i

opublikowane na początku 1919 r. Komisja opracowała ich rozszerzone wydanie oraz tablice zawierające wskazówki na wypadek pożaru i o ratowaniu porażonych prądem elektrycznym. W czerwcu 1919 r. F. Karśnicki wziął udział w Zjeździe Założycielskim Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich w Warszawie.

Koło Elektrotechników Stowarzyszenia Techników w Warszawie, najstarsze spośród zrzeszeń elektryków przed powstaniem SEP, przekształciło się w 1920 r. w Warszawskie Koło SEP. Jego pierwszym prezesem został F. Karśnicki, który tę funkcję pełnił nieprzerwanie do 1928 r. będąc jednocześnie przedstawicielem Koła na zjazdy delegatów kół SEP. Był również członkiem wspólnej Komisji SEP i Związku Elektryków Polskich do opracowania przepisów wykonawczych do ustawy elektrycznej z 1922 r. Na V Zgromadzeniu Delegatów Kół SEP w 1925 r. w Warszawie przedstawił zainicjowany przez Koło Warszawskie SEP wniosek połączenia się Stowarzyszenia Radiotechników Polskich i Stowarzyszenia Teletechników Polskich z SEP, do czego potrzebne było przeprowadzenie niezbędnych zmian w statucie SEP. Na tymże Zgromadzeniu została nadana na jego wniosek, po raz pierwszy w historii SEP, godność Członka Honorowego SEP profesorowi Mieczysławowi Pożaryskiemu. Prowadzone w Warszawskim Kole SEP pod kierownictwem F. Karśnickiego prace nad programem reorganizacji SEP uwieńczyły przyjęciem przez VIII Zgromadzenie Delegatów Kół SEP w 1928 r. w Toruniu nowego statutu. W statucie tym nazwa Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich została zmieniona na Stowarzyszenie Elektryków Polskich (obejmując tym samym także radio- i teletechników), najwyższą władzą stały się coroczne walne zgromadzenia członków SEP zamiast zgromadzeń delegatów kół SEP, koła terenowe zamieniono na oddziały SEP a naczelną władzą wykonawczą został Zarząd Główny SEP zamiast Zarządu SEP. Felicjan Karśnicki został na tym Zgromadzeniu wybrany do Tymczasowego Zarządu SEP, (właściwy zarząd miał być wybrany według nowego statutu przez listowne referendum wszystkich członków).

W 1930 r. Felicjan Karśnicki był prezesem Oddziału Bydgoskiego SEP, w kadencji 1928-1929 członkiem Zarządu Głównego, a w kadencji 1931-1932 prezesem SEP, w kadencji 1932-1933 – pierwszym wiceprezesem (zgodnie z nowym statutem prezes SEP po upływie swej kadencji zostawał automatycznie pierwszym wiceprezesem na dalszą kadencję). W następnych latach działał nieprzerwanie w naczelnych władzach SEP jako jeden z wiceprezesów, sekretarz biura Zarządu (ale nie sekretarz generalny), skarbnik lub członek Zarządu Głównego. Był członkiem Zarządu wydawnictwa „Przegląd Elektrotechniczny”, działał w komisjach bibliotecznej i wydawniczej. Lata trzydzieste należały do okresu najbardziej ożywionej działalności wydawniczej SEP. Obejmowała ona: normy i przepisy, książki i podręczniki, różne wydawnictwa, kalendarzyki SEP i skrypty. Do podstawowych zadań komisji wydawniczej należała ocena przedłożonego dzieła, decyzja o jego druku, określenie nakładu i ocena ewentualnego ryzyka. W 1933 r. F. Karśnicki był członkiem komitetu organizacyjnego wspólnego Zjazdu SEP i EČS (Czechosłowackiego Związku Elektryków), dążącego do zacieśnienia wzajemnej współpracy.

W latach 1923-1926 był członkiem Państwowej Rady Elektrycznej, organu doradczego Ministerstwa Robót Publicznych do spraw elektryfikacji kraju, a w latach 1929-1931 członkiem Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego w dziale zajmującym się opracowaniem

przepisów polskich (drugi dział zajmował się międzynarodową współpracą z IEC). W 1935 r. był również członkiem Rady Polskiego Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych, którego prezesem od 1926 r. był prezes SEP w kadencji 1929-1930 – Zygmunt Okoniewski.

Felicjan Karśnicki opublikował wiele artykułów prasowych. W artykule zatytułowanym „Stowarzyszenie Elektryków Polskich w 1931 r.” zamieszczonym w „Przeglądzie Elektrotechnicznym” nr 8 z 1932 roku przedstawił sprawę zakończenia działalności PKE wskutek włączenia go do SEP oraz wyniki wyborów prezesa i członków Zarządu Głównego SEP przez referendum. Na IV Walnym Zgromadzeniu SEP w Łodzi w 1932 r. wygłosił referat „Przemysł elektrotechniczny w obliczu obecnych trudności”, w którym nawiązał do panującego kryzysu i zaapelował o popieranie wyrobów krajowych i ograniczenia importu.

Na XI Walnym Zgromadzeniu SEP w 1939 r. w Katowicach i Cieszynie, na którym nastąpiło połączenie się SEP, STP i ZPIE w jedną organizację SEP, otrzymał godność Członka Honorowego. Odznaczony był Brązowym Krzyżem Zasługi.

Zmarł 9 kwietnia 1957 r. w Warszawie i pochowany został na cmentarzu Powązkowskim.

Opracował: **Zbigniew Białkiewicz**

Materiał został pierwotnie opublikowany w „Spektrum” nr 5 z 2002 r.

Uzupełnienia i redakcja dla potrzeb publikacji internetowej: Jacek Nowicki, SG SEP, wrzesień 2018 r.

Źródła:

- Polski Słownik Biograficzny, t. 12, 1966 rok, s. 139.
- Przegląd Elektrotechniczny 1932 – fot., 1933 - fot., 1939, z. 12 – fot.
- Praca zbiorowa *Historia Stowarzyszenia Elektryków Polskich 1919-1959*, WCT NOT 1959 rok.
- J. Kubiowski: *Inż. Felicjan Karśnicki*. Przegląd Elektrotechniczny nr 2 z 1973 r.
- Słownik biograficzny techników polskich, z. 10, 1999 rok, s. 63